

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆՂԷՄԻ ԼԲ.

ՀԱՏՈՐԻՆ ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԵՍԸ

ՊԵՅԴՈՒԹԻ...

Չորեքշաբթի, 8 Յունիս 2012ին, լիբանանահայ մտաւորականութիւնը անգամ մը եւս ներկայացաւ իր տարեկան ժամադրութեան՝ *Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի* շնորհահանդէսին, որ տեղի ունեցաւ Համալսարանի հանդիսասրահին մէջ:

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ *Հանդէսի* պատասխանատու քարտուղար Դոկտ. Անդրանիկ Տազէտեան, որ ողջունեց ներկաները եւ յայտնեց խմբագրական կազմին գոհունակութիւնը անգամ մը եւս հայազէտին ու ընթերցողին սեղանին՝ *Հանդէսի* հերթական թիւը ճշդապահութեամբ կարենալ դնելու համար: Տազէտեան, ապա ներկայացուց օրուան բանախօսը՝ Դամասկոսէն յատկապէս այս առթիւ ժամանած պատմաբան Դոկտ. Նորա Արիսեանը:

Դոկտ. Արիսեան համապարփակ կերպով ներկայացուց Սփիւռքի մէջ հայագիտութեան այսօրուան կացութիւնն ու անոր դիմագրաւած մարտահրաւերները, անդրադարձաւ, այդ առումով, մանաւանդ Միջին Արեւելքին, ուր լոյս կը տեսնեն 3 հայագիտական հանդէսներ, կը գործեն տարբեր մակարդակի ամբիոններ: Ան հայագիտութիւնը իրաւամբ նկատեց *«ռազմավարական նշանակութիւն ունեցող գիտական համակարգ մը, որ անհրաժեշտութիւն է այսօր նաեւ Միջին Արեւելքի մէջ... մանաւանդ երբ այնտեղ կը նկատուի հետաքրքրութիւններու աճ՝ թրքագիտութեան եւ ազրպէյճանագիտութեան նկատմամբ»*: Այս առումով ան կարեւորեց Հայկազեան Համալսարանի Հայկական Սփիւռքի Ուսումնասիրութեան Կեդրոնի բացումը:

Ներկայացնելով *Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի* գիտական սկզբունքները, Դոկտ. Արիսեան *Հանդէսին* հրատարակութիւնը դիտարկեց *«համազգային շրջագիծէն ներս»*, հաստատելով թէ *«Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսը իր նպատակին ծառայած է այնքան ատեն որ ներգրաւած է Սփիւռքի թէ հայրենիքի աշխատակիցներու նման խաւ մը, որ կը ներկայացնէ հայ մտաւորականութեան ներկայ պատկերը, եւ յաջողած է հայ ընթերցողին եւ հետազօտողին մատուցել այժմեական կշիռ ունեցող նիւթեր»*: Ան նաեւ նշեց թէ *«Հանդէսին արժանիքը կը կայանայ Միջին Արեւելքի*

հայագիտական գործընթացի համաթերսթին մեջ, ուր ան կը ներկայանայ իբրեւ ցուցանիշ հայագիտութեան գոյատեւման եւ միեւնոյն ժամանակ կ'իրականացնէ Սփիւոք-Հայաստան հայագիտութեան կամրջումը»:

Բանախօսութենէն ետք, սահիկներու ցուցադրութեամբ ներկայացուեցաւ Հայկազեան Համալսարանի սոյն տարեշրջանին հայկական գործունեութիւնը, որ լիբանանահայ գաղութի մշակութային կեանքին մէջ նշանակալից ներդրում մըն է ինքնին:

Հանդէսի պատասխանատու խմբագիր՝ Հ. Անդրանիկ Ծ. Վ. Կոանեան, հայ տպագրութեան 500ամեակի մթնոլորտին մէջ արժեւորեց Ուրբաթագիրքն ու Յակոբ Մեղապարտի գործը իբրեւ ժամանակակից աշխարհի յառաջընթացին համաքայլ նուաճում, եւ այդ յատկութիւնը նկատեց *«հայ ազգին դարերէ ի վեր մշակած ու պահպանած մտաւորական դիմագիծ-յատկանիշը»*: 1512էն առաջ ու ետք հայութեան քաղաքակրթական բոլոր ձեռքբերումները, ընդհուպ մինչեւ Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի հրատարակութիւնը, Վարդապետը համապատասխան նկատեց Աստուծմէ հայ ժողովուրդին տրուած ձիրքերուն ու կարողութիւններուն:

Եզրափակիչ խօսքով ելոյթ ունեցաւ Համալսարանի նախագահը՝ Վեր. Դոկտ. Փօլ Հայտօսթեան, որ ընդգծեց Հանդէսի խմբագրութեան անդրադարձը *«21-րդ դարու հրամայականին՝ հինէն նորին անցնելու՝ ելեկտրոնային եղափոխութեան անհրաժեշտութեան»*: Ան այսպիսի հրատարակութիւններու առընթեր կարելորեց նաեւ այսօրուան հայ պատանիին ու երիտասարդին մտքին ու կենցաղին, երեւակայութեան ու ճաշակին, գործելակերպին ու մթնոլորտին ամրապնդումը ազգային եւ բարոյական արժեքներով, որպէսզի շուտով չկորսնցնենք հին ու նոր կերպերով լոյսին ընծայուած մեր անցեալի բազմակողմանի գիտութիւններն ու միտքերը:

Հուսկ Վեր. Հայտօսթեան, Հայր Կոանեան, Դոկտ. Արիսեան եւ խմբագրական կազմի անդամները հատեցին կարկանդակը եւ հանդիպումը շարունակուեցաւ զրոյցներով:

Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի ԼԲ. Հատորի շնորհանդէս տեղի ունեցաւ 10 Հոկտեմբեր 2012ին, Երեւանի Պետական Համալսարանի Սփիւռքագիտութեան Ամբիոնի աջակցութեամբ, Բանասիրական Բաժանմունքի հանդիսասրահին մէջ, ներկայութեամբ շուրջ վեց տասնեակ մտատրականներու, դասախօսներու, Հանդէսի աշխատակիցներու, հին ու նոր բարեկամներու, հայագէտ գործիչներու, մամուլի ներկայացուցիչներու եւ բարձր կարգերու ուսանողներու:

Շնորհանդէսին բացումը կատարեց Հանդէսի Պատասխանատու Քարտուղար Դոկտ. Անդրանիկ Տազեւեանը, բարի գալուստ մաղթելով ներկաներուն, ապա խօսքը տուաւ Սփիւռքագիտութեան Ամբիոնի վարիչ, Փրոֆ. Եւրի Աւետիսեանին, որ շուրջ տաս վայրկեանի ընթացքին համապարփակ ներկայացուց Հանդէսի ԼԲ. թիւը: Ան մատնանշեց որ Սփիւռքի հայագիտական մամուլին մէջ Հանդէսը հետեւողականօրէն ու առանց ընդմիջումի կը շարունակէ իր ընթացքը, եւ ցաւ յայտնեց որ Բազմավէպն ու Հանդէս Ամսօրեայն տեղափոխուած են Երեւան, Հալեպի Տաքեի ճակատագիրը կը մնայ անորոշ, իսկ Հասկ Հայագիտական Տարեգիրքը միշտ չէ որ կը յաջողի յարգել տարեկան իր պարբերականութիւնը:

Իր խօսքին մէջ, Բանասիրական Բաժնի Հայոց Լեզուի Ամբիոնի դասախօս Փրոֆ. Ռուբէն Սաքապետոյեան գնահատեց Հանդէսը եւ անոր խմբագրակազմը: Ան գովասանքով անդրադարձաւ լիբանանահայ գաղութի հայապահպանման ճիգին ու հայկականութեան, ընդգծեց Հանդէսով դրսեւորուող «եռանդը, ջանքն ու աշխատանքը», եւ աւելցուց որ Սփիւռքին ծանօթ մարդիկ կրնան «միայն ապշիլ որ Սփիւռքեան սուղ պայմաններու մէջ նման արժէքաւոր բովանդակութեամբ հատորներ» լոյս կ'ընծայուին: Ապա կատարեց կարգ մը մատնանշումներ, եւ փափաք յայտնեց տեսնել տեսական լեզուաբանութեան եւ հայերէնագիտութեան նիւթեր՝ Հանդէսին մէջ:

Խօսք առաւ նաեւ ԵՊՀ Հայոց Լեզուի Ամբիոնի դասախօս Դոկտ. Նարինէ Դիլքարեան, որ նկատի առաւ սուրիահայ գաղութի ճգնաժամը եւ աւելի շեշտաւորեց կարեւորութիւնը Հանդէսի դերակատարութեան, դրական գնահատեց Արցախի ներկայութիւնը հատորին մէջ, եւ թելադրեց որ աշխատանք տարուի որ Հանդէսը կապ ունենայ նաեւ Ռուսաստանի հայագիտական շրջանակներուն հետ: Դիլքարեան այս առաջարկով կ'ուզէր աւելի ամուր «հայկական-հայագիտական պարիսպ բարձրացնել»: Իր խօսքին մէջ, գրականագէտ, Փրոֆ. Սուրեն Դանիէլեան մատնանշեց Հանդէսին մէջ արժարժուած նիւթերուն կարեւորութիւնը, եւ առաջարկեց որ Հանդէսը անդրադառնայ նաեւ Հա-

յաստանի Հանրապետութեան ժամանակակից պատմութեան: Խօսք առաւ նաեւ ՀՀ Ազգային Ակադեմիայի Հայագիտական Բաժնի Վարիչ Փրոֆ. Վլադիմիր Բարխուդարեան, որ շեշտեց, թէ «*ձուլումը ուժեղանում է Սփիւքում, եւ մենք տազնապում ենք սիրիահայութեան խնդրով ու պէտք է յատուկ վերաբերմունք ցուցաբերենք Սփիւքի հայկական իրագործումներին*»: Ան աւելցուց որ «*յաճախ հաշուի չենք նստում թէ ինչ պայմաններում են իրագործում դրանք*»: Փրոֆ. Բարխուդարեան ըսաւ թէ ամէն անգամ որ հատորը ձեռք կ'առնէ «*ուրախութեամբ եմ ծանօթանում նիւթերին*» եւ շեշտեց՝ «*ամէնից կարեւորը որ որակը չի ընկնում, նրանք պահում են մնայուն որակը: Ինձ հիացրեց նրանց խստապահանջութիւնը, - եւ թելադրեց, - օժանդակել Հանդէսին որ այժմ միջազգային հարթակում լաւագոյններից մէկն է: Գոհ է մեր մտաւորականութիւնը ձեր աշխատանքից. շարունակեցէք նոյն որակով*»:

Խօսք առաւ Բանբեր Երեսանի Համալսարանիի խմբագիր Դոկտ. Հր. Միրզոյեանը: Ան առաջարկեց փոքրացնել Հանդէսին էջաքանակը, օրինակ բերելով Բանբեր Երեսանի Համալսարանին: Ան հիմնատրեց իր կրճատման առաջարկը մատնանշելով որ դժուար է մշտապէս որակաւոր յօդուածներով մեծածաւալ հատոր հրատարակել ու նշեց որ «*մենք ենք խախտում մեր դրած չափսերը*»՝ նկատի ունենալով յօդուածի ծաւալի հարցերը: Ան ընդգծեց որ «*արտակարգ հարուստ է Հանդէսի հրապարակումների բաժինը*», գնահատեց մահագրականներու բաժինը, որ հայաստանեան հայագիտական մամուլին բաղդատութեամբ բացառութիւն է, ու շեշտեց որ Հանդէսի հատորներու մահագրականներու մէկտեղում մը, հայագետներու իւրօրինակ կենսագրական բառարան մը կը հանդիսանայ: Հուսկ, ան «*բացառիկ*» գնահատեց ԼԲ. Հատորը իր ընդգրկունութեամբ: Միրզոյեան անդրադարձաւ նաեւ սփիւքահայ հայագետներու աճման խնդրին եւ հարցադրեց հայագիտութեան խթանման ընթացքը Սփիւքի մէջ:

Դասախօս Փրոֆ. Վազգէն Գաբրիէլեան իր կարգին առաջարկեց որ յօդուածները «*քիչ մը սեղմել է պէտք*»: Ան եզրափակեց իր խօսքը հաստատելով որ «*մեծ գործ էք անում համահայ հանդէս դառնալու*» ճամբուն վրայ: Եղան այլ ելոյթներ եւ հարցադրումներ եւս: Խօսք առին նաեւ հալէպահայ բանասէր Վարդի Քէշիշեանը եւ Խօսնակ Ամսագիրի խմբագիր Համբիկ Մարտիրոսեանը: Բոլորը գնահատեցին եւ իրենց անձնական օրինակներով հաստատեցին Հանդէսի խստապահանջութիւնը, բժախնդրութիւնը:

Վերջաւորութեան խօսք առաւ Դոկտ. Տազեւեան, եւ անդրադարձաւ կատարուած առաջարկներուն: Ան մատնանշեց որ Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի խմբագրակազմը հայագիտութիւնը կ'ըմբռնէ իր լայն սահմանումով եւ օրինակներ բերաւ ժամանակակից նիւթերու Հանդէս ընդգրկման առումով: Ան յայտնեց որ Հանդէսի վերջին

երկու հատորներն ու մատենագիտութիւնը արդէն գետեղուած են համացանցային կայքի վրայ, եւ թէ աշխատանք կը տարուի որ Հանդէսի բոլոր հատորները այնտեղ գետեղուին շուտով: Ան իր կարգին մտահոգութիւն յայտնեց սփիւռքահայ հայագէտներու աճեցման խնդրին առնչութեամբ եւ տուաւ որոշ բացատրութիւններ եւ յոյս յայտնեց նաեւ որ յաջորդ հատորին մէջ արդէն յօդուածներ կ'ըլլան Ջաւախքէն կամ Ջաւախքի մասին: Հոսկ, ան յանուն Հանդէսի խմբագրակազմին ընդգծեց թէ Հանդէսը հաւաքական յաջողութեան արգասիք է, եւ թէ օղակաւոր շրջային բոլոր օղակներն ալ կարեւոր են եւ որեւէ օղակի տկարութիւն՝ տկարութիւնն է ամբողջ շրջային: Ան մատնանշեց Հանդէսի յաջողութեան մէջ ներկաներուն գնահատելի դերակատարութիւնը՝ Հանդէսի խմբագրակազմին անունով շնորհատրելով զիրենք եւ շնորհակալութիւն յայտնելով անոնց:

Շնորհանդէսին բաժնուեցան Հայաստանի Հանրապետութենէն ԼԲ. հատորի աշխատակիցներու առանձնատիպերը, իսկ շարք մը գրադարաններուն եւ Մաշտոցի անուան Մատենադարանին՝ ԼԲ. հատորը:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

Հայ տպագրութեան հինգհարիւրամեակին առթիւ
Հայկազեան Համալսարանի «Հայ Տպագրութեան 500
Ամեակի Կազմակերպիչ Յանձնախումբ»-ին
կազմակերպած հինգ ձեռնարկներուն վերաբերող
նիւթերը լոյս պիտի տեսնեն առանձին գրքոյկով: